

תפלת מנחה OF שמונה עשרה THE SHORT

That תפלת מנחה was viewed as a "gift" is supported by the fact that we find within Rabbinic literature examples of short versions of תפלת מנחה being recited:

בית יוסף אורח חיים סימן רלד-ומתפללין שמונה עשרה ושליח ציבור מחזיר התפלה כדרך שעושים בשחרית. כן כתב גם כן הרמב"ם בפ"ט מהלכות תפלה (שם) וכן נוהגים האשכנזים וכן כתב הכל בו (סי' כז הל' תפלת מנחה) שצריך להחזיר התפלה כמו בשחרית אם לא על ידי הדחק. אבל הספרדים אין נוהגים לחזור שליח ציבור התפלה במנחה אלא מתפלל שליח ציבור עם הציבור בקול רם ואומר קדושה וברכת אתה קדוש ואח"כ אומר האמצעיות בלחש עם הציבור ומתחיל רצה בקול רם וגומר תפלתו בקול רם. ומנהג האשכנזים הוא הנכון וכן הנהיגו חכמים שבדור שלפנינו בצפת תוב"ב וגזרו נידוי לעובר על תקנתם:

A defense of the Sephardic custom was made by Rabbi Yichya ben Joseph Tzalach (Maharitz), the Rabbi and head of the Rabbinic court of Sana, the capital of Yemen, during the eighteenth century:

שו"ת פעולת צדיק חלק ג סימן קלז-המנהג ברוב בתי כנסיות בכאן להתפלל מנחה תפלה אחד כדי שלא יצטרכו לחזור התפלה בשביל הקדושה אפי' שהזמן מרווח וכן נוהגין במנחת שבת ג"כ. גם במוסף שבת כשהאריכו הציבור תפלתם מתפללים תפלת מוסף יחד הם והש"צ מטעם שלבם פונה לצאת ואין מכוונים דעתם היטב וכמו שכבר כתבנו לעיל משם הרלנ"ח בתשו'. ולהיות כי שמעתי קצת מהסמים [י"ג מהססים] בזה לפי שראו בב"י סס"י רל"ד שכ' וז"ל על מ"ש הטור ומתפללין שמונה עשרה ומחזיר ש"צ התפלה כדרך שעשה בשחרית. וכ' הב"י כ"כ הרמב"ם בפ"ט מה' תפלה וכן נוהגים האשכנזים וכ"כ הכל בו שצריך להחזיר התפלה במנחה כמו בשחרית אם לא ע"י הדחק, אבל הספרדים אין נוהגין לחזור ש"צ התפלה, אלא מתפלל ש"צ עם הציבור בקול רם ואומר קדושה וברכת אתה קדוש ואח"כ אומר האמצעיות בלחש עם הציבור ומתחיל רצה בקול רם וגומר תפלתו בקול רם. ומנהג האשכנזים הוא הנכון וכן הנהיגו חכמים שבדור שלפנינו בצפת תוב"ב וגזרו נידוי לעובר על תקנתם עכ"ל הב"י.

והדבר פשוט שאם גזרו חכמי הדור לא גזרו אלא בקהלם ואין קהלות אחרות מחוייבי" ליכנס בגזרתם וכמ"ש הרמב"ם בהקדמת חיבור היד החזקה וז"ל: חכם שאסר או גזר על דבר בעירו אין עיירות אחרות חייבים לקיים גזירתו ע"ש. ודבר זה חלילה שנעלם מעיני כבודו של מר"ן הב"י דכל רז לא אנים ליה דלכך באו"ח בריש סי' קכ"ד כ' וז"ל: כ' הכלבו ש"ץ שנכנס לבהכ"נ ומצא ציבור שהתפללו בלחש והוא צריך לעבור לפני התיבה מתפלל בקול רם לצבור והוא צריך לחזור ולהתפלל בלחש. לאחרים מוציא, לעצמו לא כל שכן! ואין בזה לומר כל המשמיע קולו כיון דע"י הדחק הוא עושה אין בזה משום קטני אמנה עכ"ל. ועכשו נהגו ברוב המקומות להתפלל לכתחלה ש"צ תפלת המנחה בקול רם כדי שיענו קדושה אחריו ולא יצטרך לחזור ולהתפלל בקול רם עכ"ל הב"י. הנה דלפי מ"ש הכל בו כיון דע"י הדחק הוא עושה כן כ' הב"י דנהגו להתפלל לכתחלה ש"צ וכו'. הכוונה לומר דבלא דוחק

עושים כן כדי לענות קדושה וכיון דבשביל קדושה עושים כן תו לא שייך לומר בזה מקטני אמנה ומענה חזקה היא דוק.

In סדר חיבור הברכות, we see that a different method of shortening תפלת מנחה; i.e. by reciting שמונה עשרה:

וכשיגיע זמן המנחה בחול... ופותח החן ואומר ברוך אתה ה'... קונה שמים וארץ ואומר מעין שמונה עשרה...)

ברוך אתה ה' מגן אברהם	אדון למענך עוזרנו וגוננו
ברוך אתה ה' מחיה המתים	ברעיפת טל, (בחורף) בגבורות גשם החיינו
ברוך אתה ה' הא- הקדוש	גודלך יתקדש בנו
ברוך אתה ה' חונן הדעת	דיעה וחכמה מפיך למדינו
ברוך אתה ה' רוצה בתשובה	הדור אליך השיבינו
ברוך אתה ה' חנון המרבה לסלוח	ומחה כעב פשעינו
ברוך אתה ה' גואל ישראל	זרו זמן קץ גאולתינו
ברוך אתה ה' רופא חולי עמו ישראל	התל מכאובי לבנו
ברוך אתה ה' מברך השנים	טוב טלליך וגשמך ינובבו ויתברכו שנותינו
ברוך אתה ה' מקבץ נדחי עמו ישראל	יאתיו מקצות פוזרינו
ברוך אתה ה' מלך אוהב צדקה ומשפט	כשופטיך תכריע צדקינו
ברוך אתה ה' שובר אויבים ומכניע זדים	להבהב דחה כל אויבינו וצרינו
ברוך אתה ה' משען ומבטח לצדיקים	מעוז ומנום משען ומבטח היה לנו
ברוך אתה ה' בונה ירושלים אמן	נעלוז בבנין קרית נגידינו

(את צמח דוד מהרה תצמיח וקרנו תרום בישועתך כי לישועתך קוינו כל היום. ברוך אתה ה' מצמיח קרן ישועה)

ברוך אתה ה' שומע תפלה	שא נא שיח פילולינו
ברוך אתה ה' שאותך לבדך ביראה נעבוד	עולות כאז רצה נא שיח שפתותינו
ברוך אתה ה' אשר מעולם על הסדיך ורחמיך	(מודים אנחנו לך שאתה הוא ה' אלקינו ואלקי אבותינו על טובותינו אשר מעולם על הסדיך ורחמיך אשר מימי קדם)
ברוך אתה ה' הטוב שמך ולך נאה להודות	פדותינו תחיש ונודה לך מטיבינו
ברוך אתה ה' עושה השלום	צורינו קדושינו רוב שלום תעטרינו

Abraham I. Schechter on page 103 of his P.H.D. disseration entitled: Studies in Jewish Liturgy, makes the following point concerning this shortened version of שמונה עשרה:

The Palestinian origin of this text cannot be doubted. It is a short 'Amidah, a מעין שמונה עשרה, in which, following Rab's interpretation of R. Joshua's י"ח (b. Berakot, 29a, and Yer. Berakot IV, 3, and 8a) all eighteen benedictions, including the ג' ברכות ראשונות וג' אחרונות, were shortened. Such a a short 'Amidah was permissible, whenever necessity demanded. In Italy, and perhaps even in Palestine, this 'Amidah was recited daily at Mincha.

TRANSLATION OF SOURCES

בית יוסף אורה חיים סימן רלד' -At Mincha, we recite Shemona Esrei and the prayer leader repeats Shemona Esrei as he does in Schacharis. That is what the Rambam wrote in the 9th chapter of Hilchos Tefila. That is how the Ashkenazim conduct themselves and so wrote the Kol Bo that it is necessary to repeat Shemona Esrei as we do in Schacharis unless there are extenuating circumstances. However the Sephardim do not follow the practice of having the prayer leader repeating Shemona Esrei at Mincha. Instead the prayer leader recites Shemona Esrei out loud while the congregation recites the silent Shemona Esrei up to Kedushah and then recites the Bracha of Ata Kadosh. He then recites the middle Brachos silently along with the congregation. He then begins to recite out loud again from the Bracha of Ritzei until the end of Shemona Esrei. The practice of the Ashkenazim is correct. That is how the Sages of our generation conducted themselves in Zfat. In fact they declared a ban on anyone who did not follow the practice.

שו"ת פעולת צדיק חלק ג' סימן קלז' -The practice in the majority of synagogues here (in Yemen) was that at Mincha, the Prayer leader and the congregation recited Shemona Esrei together so that it became unnecessary to repeat Shemona Esrei just to be able to recite Kedushah. This practice was followed even when there was time. This also was the practice for Mincha on Shabbat. Concerning Shemona Esrei of Mussaf on Shabbat, on occasion they would follow the practice of the Prayer leader and congregation reciting Shemona Esrei simultaneously particularly when the service was taking a long time. They were concerned that at that stage of the services the focus of the congregants was on being finished. Since the congregants were thinking about leaving, they were no longer concentrating on their prayers. I heard that some were growing hesitant about the practice based on what they read in the Beis Yossef Siman 134, where he quotes the position of the Tur about the prayer leader repeating Shemona Esrei at Mincha in the same manner as he does at Schacharis. The Beis Yossef further wrote that it was also the opinion of the Rambam and the practice of the Ashkenazim and the Kol Bo that the prayer leader should repeat Shemona Esrei at Mincha like he does at Schacharis unless circumstances do not allow for it. But the Sephardim do not have the practice of the prayer leader repeating Shemona Esrei at Mincha. Instead the prayer leader recites Shemona Esrei out loud up to Kedushah and the the Bracha of Ata Kadosh while the congregation recites the words silently. The prayer leader then recites the middle Brachos silently at the same time as the congregation recites them silently and then he recites from Ritzei to the end of Shemona Esrei out loud. The practice of the ashkenazim is correct. That is how the Sages in Zfat conducted themselves in our generation and declared a ban on anyone who did not follow that practice. Those are the words of the Beis Yossef.

This is my response: simply put, when the sages of a generation enacted a practice, they did so only for their congregation. Other congregations were not required to adopt their practices as the Rambam wrote in his introduction to his book: Ha'Yad Ha'Chazaka and this is what he wrote: concerning a sage who permitted or prohibited a matter in his city, other cities were not required to abide by his ruling. I do not mean in any way to dishonor the Beis Yossef for whom no part of Jewish study was unknown. However, consider what he wrote in Orach Chaim Siman 124: the Kol Bo wrote that a prayer leader who comes into synagogue and finds that the congregation is

already reciting the silent Shemona Esrei and he is needed to come forward and to read the Shemona Esrei out loud, he does not have to repeat the Shemona Esrei silently after reading it out loud. The reason for that practice is: if he is able to help others fulfill the Mitzvah of reciting Shemona Esrei, does he not cause himself to fulfill the Mitzvah? One should not say that only under those circumstance can the prayer leader recite the words out loud. Many follow the practice that Shemona Esrei is read out loud by the prayer leader while the congregation reads it silently so that it is not necessary to repeat Shemona Esrei only in order to recite Kedushah. It would appear that the Kol Bo meant to limit the practice to only extenuating circumstances. However one can say that it was done primarily so that Kedushah is recited together. If it is because of Kedushah it is no longer necessary to have the practice limited to extenuating circumstances. Since it has been our custom for awhile, it is proper to continue it.

עשרה-סדר חיבור הברכות מעין שמונה עשרה-When the time arrives to recite the Mincha service during the week . . . the prayer leader begins by saying: Baruch Ata Hashem . . . Konaih Shamayim V' Aretz and then says an abbreviated form of Shemona Esrei:

אדון למענך עוזרנו וגונננו-Master, for Your sake, help us and defend us;

ברעיפת טל, (בחורף) בגבורות גשם החיינו-With the trickling of dew, (in winter) with the pouring of rain, keep us alive;

גודלך יתקדש בנו-Your greatness should inspire us to holiness;

דיעה וחכמה מפך למדינו-Knowledge and insight from Your mouth teach us;

הדור אליך השיבינו-Adored One, help us return to You;

ומחה כעב פשעינו-Erase the pain that our sins cause us;

זרז זמן קץ גאולתינו-Hurry up the time for our final redemption;

התל מכאובי לבנו-Ease the pain of our hearts;

טוב טלליך וגשמיך ינובבו ויתברכו שנותינו-Your dew and rain are beneficial. They cause us to flourish and they bless our years.

יאתיו מקצות פוזרנו-Although spread over the corners of the world, they will come to serve you;

כשופטיך תכריע צדקינו-As our judge, recognize our innocence;

להבהב דחה כל אויבינו וצרינו-As a gift, thrust aside our enemies and our persecutors;

מעוז ומנום משען ומבטח היה לנו-Be a refuge and shelter to lean on and to depend on;

נעלוז בבנין קרית נגדינו-We will rejoice in the building of the home of our Leader;

שא נא שיה פילולינו-Lift up the words of our prayers;

עולות כאז רצה נא שיה שפתותינו-Like the sacrifices of old accept the expressions of our mouths;

פדותינו תחיש ונודה לך מטיבינו-Our salvation bring on soon and we will acknowledge Your kindness;

צורינו קדושינו רוב שלום תעטרינו-Our Rock, Our Holy One, with a multitude of peace surround us.

SUPPLEMENT

ברכת המזון Of ברכה The Second

The versions of the second ברכה of ברכת המזון that are found in סידורים include an interesting variation: do we recite the word ברית alone or do we recite the word ברית with words that relate to מילה? The practical difference involves the issue: should women be saying: ועל בריתך שחתמת בבשרנו?

נוסח אשכנז- נודה לך, י-י א-להינו, על שהנחלת לאבותינו ארץ חמדה טובה ורחבה, ועל שהוצאתנו, י-י א-להינו, מארץ מצרים, ופדיתנו מבית עבדים, ועל בריתך שחתמת בבשרנו, ועל תורתך שלמדתנו, ועל חקיך שהודעתנו, ועל חיים חן וחסד שחוננתנו, ועל אכילת מזון שאתה זן ומפרנס אותנו תמיד, בכל יום ובכל עת ובכל שעה. ועל הכל, י-י א-להינו, אנחנו מודים לך, ומברכים אותך, יתברך שמך בפי כל חי תמיד לעולם ועד. ככתוב, ואכלת ושבעת, וברכת את י-י א-להיך על הארץ הטבה אשר נתן לך. ברוך אתה י-י, על הארץ ועל המזון.

סדר רב עמרם גאון (הרפנס) הלכות סעודה-נודה לך ה' א-להינו על ארץ חמדה טובה ורחבה שרצית והנחלת את אבותינו ועל בריתך ששמת בבשרנו ועל תורה שנתת לנו ועל חיים וחסד ורחן ומזון שאתה מלוח אותנו בכל עת. ועל כלם ה' א-להינו אנו מודים לך ומברכים את שמך. יתברך שמך תמיד עלינו לעולם ועד. בא"ה על הארץ ועל המזון.

סידור רב סעדיה גאון- נודה לך ה' א-להינו כי הנחלתנו ארץ חמדה טובה ורחבה ברית ותורה ומזון ועל כלם אנו מודים לך ומברכים את שמך לעולם ועד. בא"ה על הארץ ועל המזון.

מחזור ויטרי סימן פג-נודך י-י א-להינו על שהנחלת לאבותינו ארץ חמדה טובה ורחבה ברית ותורת חיים ומזון על שהוצאתנו מארץ מצרים ופדיתנו מבית עבדים על בריתך שחתמת בבשרינו ועל תורתך שלמדנו על חוקי רצונך שהודעתנו ועל חיים חן וחסד שחוננתנו ועל אכילת מזון שאתה זן ומפרנס אותנו בכל יום ובכל עת ובכל שעה. (כאן) או על הניסים בפורים ובחנוכה. על כולם י-י אלקינו אנו מודים לך ומברכים אותך ויתברך שמך בפי כל חי תמיד לעולם ועד. ככת' ואכלת ושבעת וברכת את י-י אלקיך על הארץ הטובה אשר נתן לך ברוך אתה י-י על הארץ ועל המזון:

רמב"ם סדר תפילות נוסח ברכת המזון- נודה לך י-י א-להינו ונברכך מלכנו כי הנחלת את אבותינו ארץ חמדה טובה ורחבה ברית ותורה על שהוצאתנו מארץ מצרים ופדיתנו מבית עבדים על תורתך שלמדתנו על חוקי רצונך שהודעתנו על כולם י-י א-להינו אנו מודים לך ומברכים את שמך כאמור ואכלת ושבעת וברכת את י-י א-להיך על הארץ הטובה אשר נתן לך. ברוך אתה י-י על הארץ ועל המזון.

סדר חיבור ברכות- נודה לך י-י א-להינו ונשבחך מלכנו ונפארך יוצרינו ונהדרך גואלינו ונהללך מושיענו ונקדישך בוראינו ונמליכך מלך יחיד חי העולמים שהינחלת את אבותינו ארץ חמדה טובה ורחבה ברית ותורה וחיים ומזון ועל שהוצאתנו מארץ מצרים. ופדיתנו מבית עבדים. ועל בריתך שחתמתה בבשרינו. ועל תורתך שלימדתנו. ועל חוקי רצונך שהודעתנו. ועל חיים וחסד ורחמים ומזונות שאתה חונן ומלוח אותנו בכל יום ובכל עת. על כולם י-י אלקינו אנו מודים לך ומברכים את שם קודשך תמיד א-להי ישעינו תתברך בפי כל חי ויתפאר שמך עלינו לעולם ועד כאמור ואכלת ושבעת וברכת את י-י א-להיך על הארץ הטובה אשר נתן לך וזכור לנו ה' אלקינו את ברית אבותינו והנקמנו משונאינו ובישועתך תרום ותוגבה קרנינו והושיענו. כל החיים יודוך סלה. ברוך אתה י-י על הארץ ועל המזון.

נוסח תימן- נודה לך י-י א-להינו ונברכך מלכנו כי הנחלת את אבותינו ארץ חמדה טובה ורחבה ברית ותורה. ועל שהוצאתנו מארץ מצרים. ופדיתנו מבית עבדים. ועל תורתך שלמדתנו. ועל חוקי רצונך שהודעתנו. על כולם י-י א-להינו אנו מודים לך ומברכים את שמך. כאמור, ואכלת ושבעת וברכת את י-י א-להיך על הארץ הטובה אשר נתן לך. ברוך אתה י-י על הארץ ועל המזון.

The requirement to mention the words: ברית ותורה in the second ברכה of המזון is found in the following:

תלמוד בבלי מסכת ברכות דף מה עמוד ב-תניא, רבי אליעזר אומר: כל שלא אמר ארץ חמדה טובה ורחבה, בברכת הארץ ומלכות בית דוד בבונה ירושלים - לא יצא ידי חובתו; נחום הזקן אומר: צריך שיזכור בה ברית. רבי יוסי אומר: צריך שיזכור בה תורה. פלימו אומר: צריך שיקדים ברית לתורה, שזו נתנה בשלש בריתות - מט עמוד א-ו זו נתנה בשלש עשרה בריתות. רבי אבא אומר: צריך שיאמר בה הודאה תחלה וסוף, והפוחת - לא יפחות מאחת, וכל הפוחת מאחת הרי זה מגונה. וכל החותם מנחיל ארצות בברכת הארץ ומושיע את ישראל בבונה ירושלים - הרי זה בור, וכל שאינו אומר ברית ותורה בברכת הארץ ומלכות בית דוד בבונה ירושלים - לא יצא ידי חובתו. מסייע ליה לרבי אילעא, דאמר רבי אילעא אמר רבי יעקב בר אהא משום רבינו: כל שלא אמר ברית ותורה בברכת הארץ

להבין את התפלה

ומלכות בית דוד בבונה ירושלים – לא יצא ידי חובתו.

Translation: It has been taught: Rabbi Elazar said: If one does not say the words 'a desirable, good and extensive land' in the blessing of the land and does not mention the kingdom of the house of David in the blessing 'Who builds Jerusalem', he has not performed his obligation. Nabum the Elder says: He must mention in the second blessing the covenant. R. Jose says: He must mention in it the Torah. Pelimo says: He must mention the covenant before the Torah, since the latter was given with only three covenants but the former with thirteen. R. Abba says: He must express thanksgiving at the beginning and end of it, or at the very least once; and one who omits to do so at least once is blameworthy. And whoever concludes the blessing of the land with 'Who gives lands in inheritance' and 'Who builds Jerusalem' with the words 'Saviour of Israel' is a boor. And whoever does not mention the covenant and the Torah in the blessing of the land and the kingdom of the house of David in 'Who builds Jerusalem' has not performed his obligation. This supports R. Ela; for R. Ela said in the name of R. Jacob b. Aba in the name of our Teacher: 'Whoever fails to mention covenant and Torah in the blessing of the land and the kingdom of the house of David in 'Who builds Jerusalem' has not performed his obligation.

The **רמב"ם** clearly defines the word **ברית** as referring to **ברית מילה**:

רמב"ם הלכות ברכות פרק ב' הלכה ג' – וצריך להזכיר בה ברית ותורה ולהקדים ברית לתורה, שהברית הזאת שאומרים בברכת הארץ היא ברית מילה שנכרתו עליה שלש עשרה בריתות והתורה כולה נכרתו עליה שלש בריתות שנאמר אלה דברי הברית וגו' מלבד הברית אשר כרת אתם בחרב אתם נצבים וגו' לעברך בברית וגו'.

Translation: It is necessary to mention in the second Bracha of Birkat Hamazone the covenant and the Torah and to refer to the covenant before referring to the Torah. The covenant we refer to is circumcision. We refer to it first because the word "bris" appears in that section of the Torah 13 times while the word "bris" only appears three times concerning the giving of the Torah. These are the three times: (Devarim 28, 69) : these are the words of the covenant; (Devarim 28, 69) in addition to the covenant that was entered into at Horeb and (29, 9, 11) You are standing here . . . to enter into a covenant.

One can make the argument that women can say the word: **ברית** in the second **ברכה** when the word appears alone but should not recite the words: **ועל בריתך שחתמת** **בבשרנו**. We can make that distinction because the word: **ברית** can be a reference to another **ברית** which did include women. Notice that in the following source the **מחבר** did not prohibit women from reciting the word: **ברית** while the **רמ"א** prohibited women from reciting the word: **ברית**. Does this disagreement reflect that the **מחבר** followed the version of the second **ברכה** found in the **רמב"ם** that provided for the word: **ברית** alone while the **רמ"א** followed the version found in **נוסח אשכנז** that included: **ועל בריתך שחתמת בבשרנו**?

שולחן ערוך אורח חיים סימן קפז סעיף ג' – אם לא הזכיר בברכת הארץ ברית ותורה, אפי' אם לא חיסר אלא אחד מהם, מחזירין אותו. הגה: ונשים ועבדים לא יאמרו ברית ותורה, דנשים לאו בני ברית נינהו, ועבדים לאו בני תורה נינהו (כל בו).

Translation: If one failed to refer to the covenant and the Torah in the second Bracha of Birkat Hamazone or omitted one of those references, he must return to the beginning of that Bracha and repeat it with the references. RAMAH: Women and servants should not recite the words: covenant and Torah because women are not required to undergo circumcision and servants are not required to comply with the Torah.